

INTRODUCERE ÎN ISTORIA ANTICĂ UNIVERSALĂ

BIBLIOGRAFIE GENERALĂ

Dicționare, enciclopedii

- ***
Pierre Cabanes Le grand atlas de l'archéologie, Paris 1985.
Mic atlas istoric al Antichității grecești, București 2001.
- Jane Bingham et al. Enciclopedia lumii antice, Oradea 2006.
***
The Cambridge Ancient History, Cambridge, vol. I 1924 - .
***
Histoire générale des civilisations (publiée sous la direction de Maurice Crouzet), Paris 1957, I: L'Orient et la Grèce.
***
Propyläen Weltgeschichte. Eine Universalgeschichte, I-III, Berlin – Frankfurt – Wien 1961.
***
Saeculum Weltgeschichte I-II, Freiburg – Basel – Wien 1965.
***
Enciclopedia civilizației grecești, București 1970.
***
Dictionnaire de la Grèce antique, Paris 2000.
Guy Rachet Dicționar de civilizație egipteană (Larousse), București 1997.
***
Dictionnaire de l'Égypte ancienne, Paris 1998.
Miron Cihó Lexiconul faraonilor, București 2008.
Miron Cihó Faraonii Egiptului, Cluj 2003.
Georges Posener et al. Enciclopedia civilizației și artei egiptene, București 1974.
Jean-Christophe Attias, Esther Benbassa Dicționar de civilizație iudaică (Larousse), București s. a.
Guy Rachet Dicționar de civilizație greacă (Larousse), București 1998.
Pierre Devambez et al. Dictionnaire de la civilisation grecque, Paris 1966.
Horia C. Matei Enciclopedia antichității, București 1995.
Georges Posener et al. Enciclopedia civilizației și artei egiptene, București 1974.
***
Enciclopedia civilizației romane, București 1982.
Jean-Claude Fredouille Dicționar de civilizație romană (Larousse), București 2000.
Anna Ferrari Dicționar de mitologie greacă și romană, București 2003.

Partea I

Alexandru Diaconescu Mari civilizații ale Orientului antic, Cluj 2001.

- Nicolae Lascu Crestomație pentru istoria universală veche. Partea a II-a, București
Hadrian Daicoviciu 1962.
Chester G. Starr A History of the Ancient World, New York 1965.
André Aymard L'Orient et la Grèce antique, Paris 1985.
Jeannine Auboyer

- Mircea Eliade Istoria credințelor și ideilor religioase I-III, București 1981.
Roger Arnaldez et al. Istoria generală a științei I: Știința antică și medievală, București 1970.

- Jean Deshayes Civilizațiile vechiului Orient I-III, București 1976.
 Emil Condurachi Curs de istoria Orientului antic I, București 1980.
 Sabatino Moscati Vechi imperii ale Orientului, București 1982.
 Sergio Donadoni Omul egiptean, București 2001.
 (coord.)
 Jeannine Auboyer Viața cotidiană în India antică, București 1976.
 Jacques Gernet Lumea chineză I, București 1985.
- André Bonnard Civilizația greacă I-III, București 1968.
 Pierre Lévêque Aventura greacă I-II, București 1987.
 François Chamoux Civilizația greacă I-II, București 1985.
 *** Kulturgeschichte der Antike 6.1: Griechenland, Berlin 1976.
 Domenico Musti Storia greca, Roma – Bari 1989.
- Jochen Bleicken Die athenische Demokratie², Paderborn 1994.
 Cecil M. Bowra Periclean Athens, London 1975.
 Nicolas Platon Civilizația egeeană I-IV, București 1988.
 Anthony M. Snodgrass Grecia epocii întunecate, București 1994.
 Jean-Claude Poursat Grecia preclasică de la origini pînă la sfîrșitul secolului VI, București 1998.
 Edmond Lévy Grecia în secolul V, de la Clistene la Socrate, București 1998.
 Pierre Carlier Secolul al IV-lea grec pînă la moartea lui Alexandru, București 1998.
- Jean-Pierre Vernant Omul grec, București 2001.
 (coord.)
 Gustave Glotz Cetatea greacă, București 1992.
- Walter Burkert Greek Religion, Oxford 1985.
 Jean-Pierre Vernant Mit și gîndire în Grecia antică, București 1995.
 Eric R. Dodds Grecii și iraționalul, Iași 1998.
 Fernand Robert Religia greacă, București 1998.
 Paul Veyne Au crezut grecii în miturile lor?, București 1996.
 Walter F. Otto Zeii Greciei. Imaginea divinității în spiritualitatea greacă, București 1995.
 John G. Pedley Sanctuaries and the Sacred in the Ancient Greek World, Cambridge (Massachusetts) 2005.

Partea II

- Pierre Briant Alexandru cel Mare, București 2001.
 Alexandru Suceveanu Alexandru cel Mare, București 1993.
- François Chamoux Civilizația elenistică, București 1985.
 Adelina Piatkowski Istoria epocii elenistice, București 1996.
 Ligia Ruscu Manual pentru istoria epocii elenistice, Cluj 2009.
- Larissa Bonfante (ed.) Civilizația etruscilor, București 1996.
 Massimo Pallottino Etruscologia, Milano 1975.

- Raymond Bloch Etruscii, București 1966.
- Theodor Mommsen Istoria romană, București 1987.
- Odile Wattel Mic atlas istoric al antichității romane, Iași 2002.
- Eugen Cizek Istoria Romei, București 2002.
- Livio Zerbini, Storia romana dal 753 a. C. al 565 d. C., Milano 2011.
- Radu Ardevan
- Max Cary, *Istoria Romei pînă la domnia lui Constantin*³, București 2008.
- Howard H. Scullard
- Pierre Grimal Civilizația romană, București 1973.
- Raymond Bloch, Roma și destinul ei, București 1985.
- Jean Cousin
- Géza Alföldy The Social History of Rome, Baltimore 1988.
- Léon Homo Les institutions politiques romaines, Paris 1927.
- Eugen Cizek Mentalități și instituții politice romane, București 1998.
- D. Fustel de Coulanges Cetatea antică, București 1984.
- Andrea Giardina (ed.) Omul roman, București 2001.
- Marcel Bordet Istoria Romei antice, București s. a.
- Brian Ward-Perkins Căderea Romei și sfârșitul civilizației, București 2008.
- Richard Brilliant Arta romană de la Republică la Constantin, București 1979.
- Henri Martin L'art grec et l'art romain, Paris s. a.
- Jocelyn M. C. Toynbee The Art of the Romans, London 1965.
- Niels Hannestad Monumentele publice ale artei romane, București 1989.
- Jérôme Carcopino Viața cotidiană în Roma la apogeul Imperiului, București 1979.
- Robert Étienne Viața cotidiană la Pompei, București 1970.
- Jean Bayet Istoria literaturii latine, București 1972.
- Eugen Cizek Istoria literaturii latine I-II, București 1994.
- Eugen Cizek Istoria în Roma antică. Teoria și poetica genului, București 1998.

ISTORIE UNIVERSALĂ

1. Izvoarele istoriei Orientului antic. Sisteme de scriere

- Alexandru Diaconescu, *Mari civilizații ale Orientului antic*, Cluj 2001, 222-230, 236-241, 383-384, 389-395.
- Șerban Andronescu, *Cadmos. Scurtă istorie a scrisului*, București 1966, 56-62, 70-75, 81-126, 191-203, 209-238, 297-305.
- Elisabeth Hering, *Povestea scrisului*, București 1960, 18-42, 54-100.
- Albert Flocon, *Universul cărților*, București 1976, 11-41.
- Jean Deshayes, *Civilizațiile vechiului Orient II*, București 1976, 189-207.
- Sabatino Moscati, *Lumea fenicienilor*, București 1975, 138-146.
- Aurel Dîmboiu, *De la piatră la hîrtie*, București 1964, 43-106.

ISTORIE UNIVERSALĂ

2. Religia în Egipt și Mesopotamia

- Mircea Eliade, *Istoria credințelor și ideilor religioase* capitolul III (Religiile mesopotamiene) și IV (Idei religioase și crize politice în Egiptul antic).
- Alexandru Diaconescu, *Mari civilizații ale Orientului antic*, Cluj 2001, 188-189, 199-201, 264-274, 342-345, 377-382, 409-411.
- Sergio Donadoni (coord.), *Omul egiptean*, Iași 2001, 235-257.
- Françoise Dunand, Christiane Zivie-Coche, *Dieux et hommes en Égypte*, Paris 1991, 38-49, 92-112, 172-188.
- André Aymard, Jeannine Auboyer, *L'Orient et la Grèce antique*, Paris 1985, 59-85, 139-149.
- David P. Silverman, *Au coeur de l'Égypte ancienne*, Paris 1997, 132-167.
- Sabatino Moscati, *Vechi imperii ale Orientului*, București 1982, 53-72, 97-104, 143-156.
- Jean Deshayes, *Civilizațiile vechiului Orient II*, București 1976, 40-92, 126-152, 226-233.
- Claire Lalouette, *Civilizația Egiptului antic I*, București 1987, 217-260.

ISTORIE UNIVERSALĂ

3. Suveranul în Egiptul antic

- Alexandru Diaconescu, *Mari civilizații ale Orientului antic*, Cluj 2001, 123, 128-129, 138-141, 156-157, 160-164, 166-167, 170-172, 180-185, 192-196, 202-207, 210-213, 242-254.
- Sergio Donadoni (coord.), *Omul egiptean*, Iași 2001, 259-285.
- Claire Lalouette, *Civilizația Egiptului antic II*, București 1987, 115-149, 198-200.
- Pierre Montet, *Viața de toate zilele în Egipt pe vremea dinastiei Ramses*, București 1973, 286-326.
- André Aymard, Jeannine Auboyer, *L'Orient et la Grèce antique*, Paris 1985, 21-39.
- Sabatino Moscati, *Vechi imperii ale Orientului*, București 1982, 131-143.
- David P. Silverman, *Au coeur de l'Égypte ancienne*, Paris 1997, 106-131, 212-221.
- Jean Deshayes, *Civilizațiile vechiului Orient II*, București 1976, 157-174.
- G. Husson, D. Valbelle, *L'état et les institutions en Égypte des premiers pharaons aux empereurs romains*, Paris 1992, 15-48.

ISTORIE UNIVERSALĂ

4. Arhitectura în Egipt și Mesopotamia

- Alexandru Diaconescu, *Mari civilizații ale Orientului antic*, Cluj 2001, 116-122, 125-127, 130-137, 151-153, 158-159, 164-165, 168-170, 173-179, 208-209, 214-217, 220-221, 255-260, 300-301, 312-313, 320-325, 347-351, 356-358, 369-376, 400-404.

- S. Giedion, *L'éternel présent: La naissance de l'architecture*, Bruxelles 1964, 76-81, 85-96, 119-124, 161-179, 180-200, 204-240, 243-298.

- Gheorghe Curinschi-Vorona, *Istoria universală a arhitecturii ilustrată I*, București s. a., 84-86, 122-126, 147-154, 157-165, 171-197, 203-205.

- David P. Silverman, *Au coeur de l'Égypte ancienne*, Paris 1997, 168-211.

- Mihail Alpatov, *Istoria artei I*, București 1967, 66-78, 83-87, 96-99.

Bibliografie facultativă:

- *Encyclopédie de la Pléiade. Histoire de l'art I*, 121-128, 136-141, 171-194, 206-232, 243-288, 400-412, 430-437.

ISTORIE UNIVERSALĂ

5. Civilizația minoică și miceniană

- Nicolas Platon, *Civilizația egeeană*, București 1988, III 95-228; IV, 169-223.
- C. W. Ceram, *Zei, morminte, cărturari. Romanul arheologiei*, București 1968, 23-64.
- André Aymard, Jeannine Auboyer, *L'Orient et la Grèce antique*, Paris 1985, 211-223.
- Friedrich Matz, *Creta, Micene, Troia*, București 1969, 79-192.
- Jean-Claude Poursat, *Grecia preclasică de la origini până la sfârșitul secolului VI*, Istoria Greciei antice I, București 1998, 15-44.
- Moses I. Finley, *Lumea lui Odiseu*, București 1968, p. 42-70.
- Mircea Eliade, *Istoria credințelor și ideilor religioase*, orice ediție, §40 (Creta : grote sacre, labirinturi, zeițe), §41 (Trăsături caracteristice ale religiei minoice), §42 (Continuitatea structurilor religioase preelenice).
- Gheorghe Curinschi-Vorona, *Istoria universală a arhitecturii ilustrată I*, București s. a., 32-44, 53-57.
- Carol Căpiță, *Bordeiul și palatul. Meșteșugari în lumea miceniană*, București 2009, 131-158.
- Jeremy McInerney, *Greece in the Ancient World*, London 2018, 33-95.

ISTORIE UNIVERSALĂ

6. Atena și Sparta

- Thukydides, *Războiul peloponnesiac*, cartea II, capitolele 35-46.
- Jean-Claude Poursat, *Grecia preclasică. De la origini pînă la sfîrșitul secolului VI*, București 1998, 120-126, 129-131, 140-144.
- Edmond Lévy, *Grecia în secolul V. De la Clithenes la Socrate*, București 1998, 115-165, 183-221.
- Adelina Piatkowski, *O istorie a Greciei antice*, București 1988, 61-85, 113-127.
- François Chamoux, *Civilizația greacă I*, București 1985, 276-312.
- Pierre Lévêque, *Aventura greacă I*, București 1987, 241-275, 378-394.
- Jeremy McInerney, *Greece in the Ancient World*, London 2018, 125-169, 198-206, 234-238, 240-242.

ISTORIE UNIVERSALĂ

7. Civilizația elenistică

- François Chamoux, *Civilizația elenistică I*, București 1985, p. 28-30, 319-335, 375-442, 474-502.
- Adelina Piatkowski, *Istoria epocii elenistice*, București 1996, p. 48-53, 136-146, 154-157.
- Ligia Ruscu, *Manual pentru istoria epocii elenistice*, Cluj 2009, 32-53, 89-164.
- Mircea Eliade, *Istoria credințelor și ideilor religioase*, orice ediție, §26 (Sincretism și creativitate în epoca elenistică: promisiunea mântuirii).
- André Bonnard, *Civilizația greacă III*, București 1969, p. 185-197, 285-310.
- René Ginouvès, *Arta greacă*, București 1992, p. 177-195.
- Gisela M. A. Richter, *A Handbook of Greek Art*, London 1967, p. 31-32, 37-44, 154-171.
- Gheorghe Curinschi-Vorona, *Istoria universală a arhitecturii ilustrată II*, București s. a., p. 127-165.
- Jeremy McInerney, *Greece in the Ancient World*, London 2018, 334-352.

Bibliografie facultativă:

- Ligia Ruscu, *Manual pentru istoria epocii elenistice*, Cluj 2009, 7-31, 175-189.

ISTORIE UNIVERSALĂ

8. Familie și religie la romani

- Pierre Grimal, *Civilizația romană*, București 1973, I 89-130, II 383-432.
- Theodor Mommsen, *Istoria romană* I, București 1987, 48-62, 104-117, 129-132, 493-504.
- Jérôme Carcopino, *Viața cotidiană în Roma la apogeul Imperiului*, București 1979, 109-136, 159-179, 183-191, 301-308.
- Nicolae Lascu, *Cum trăiau romanii*, București 1965, 267-304, 328-331.
- Eugen Cizek, *Istoria Romei*, București 2002, 66-76, 78-81.
- Marcel Bordet, *Istoria Romei antice*, București s. a., 28-32, 111-119, 180-188, 308-313.

Bibliografie facultativă:

- Andrea Giardina (coord.), *Omul roman*, Iași 2001, 57-82.
- Mihaela Paraschiv, *Femeia în Roma antică*, Cluj 2011, 74-132.
- Florica Mihuț Bohîlțea, *Istoria familie romane*, București 2009, 35-90.
- John Scheid, *La religion des Romains*, Paris 2002, 72-92, 110-119.

ISTORIE UNIVERSALĂ

9. Instituții politice ale Romei republicane

- Léon Homo, *Les institutions politiques romaines*, Paris 1927, p. 27-39, 59-62, 78-88, 122-179.
- Theodor Mommsen, *Istoria romană* I, București 1987, p. 148-159, 163-166, 175-178, 182-191, 455-458, 462-477.
- Eugen Cizek, *Mentalități și instituții romane*, București 1998, p. 147-218.
- Pierre Grimal, *Civilizația romană* I, București 1973, p. 149-167.
- Raymond Bloch, Jérôme Carcopino, *Histoire romaine* II/1, Paris 1935, p. 1-29.
- Raymond Bloch, Jean Cousin, *Roma și destinul ei* I, București 1985, p. 104-115, 262-267.

ISTORIE UNIVERSALĂ

10. Principatul lui Augustus

- *Res Gestae Divi Augusti*, textul în limba română în: Mircea Duduleanu, *Octavianus Augustus*, București 1985, p. 23-31.
- Eugen Cizek, *Mentalități și instituții romane*, București 1998, p. 219-241.
- Léon Homo, *Les institutions politiques romaines*, Paris 1927, p. 243-260.
- Eugen Cizek, *Istoria Romei*, București 2002, 237-250.
- Gaston Boissier, *Cicero și prietenii săi*, București 1977, p. 324-351.
- *The Cambridge Ancient History X: The Augustan Empire*, Cambridge 1934, p. 127-158.
- Marcel Bordet, *Istoria Romei antice*, București s. a., 212-229.
- François Jacques (ed.), *Rome et l'intégration de l'Empire I*, Paris 1990, 29-46.

ISTORIE UNIVERSALĂ

11. Dinastiile iulio-claudiană și flaviană. Pompei

- Niels Hannestad, *Monumentele publice ale artei romane*, București 1989, I 183-274.
- Robert Étienne, *Viața cotidiană la Pompei*, București 1970, 117-183, 245-282, 328-378.
- Eugen Cizek, *Istoria Romei*, București 2002, 299-347.
- Livio Zerbini, Radu Ardevan, *Storia romana dal 753 a. C. al 565 d. C.*, Milano 2011, 139-152.
- Max Cary, Howard H. Scullard, *Istoria Romei pînă la domnia lui Constantin³*, București 2008, 405-421, 470-487.
- R. Cagnat, V. Chapot, *Manuel d'archéologie romaine I*, Paris 1916, 275-295.

ISTORIE UNIVERSALĂ

12. Dinastia Antoninilor. Viața cotidiană la Roma și în provincii

- Jérôme Carcopino, *Viața cotidiană în Roma la apogeul Imperiului*, București 1979, 50-85.
- Niels Hannestad, *Monumentele publice ale artei romane*, București 1989, II 5-181.
- Julian Bennett, *Traian*, București 2006, 223-268.
- Eugen Cizek, *Istoria Romei*, București 2002, 387-416, 468-472.
- Livio Zerbini, Radu Ardevan, *Storia romana dal 753 a. C. al 565 d. C.*, Milano 2011, 153-167.
- Max Cary, Howard H. Scullard, *Istoria Romei pînă la domnia lui Constantin*³, București 2008, 488-497.
- Marcel Bordet, *Istoria Romei antice*, București s. a., 258-272.

ISTORIE UNIVERSALĂ

13. Dinastia Severilor. Palmyra

- Eugen Cizek, *Istoria Romei*, București 2002, 417-429, 473-478.
- Niels Hannestad, *Monumentele publice ale artei romane*, București 1989, II 182-245.
- Michał Gawlikowski, *Arta Siriei*, București 1979, 156-188.
- Gheorghe Curinschi-Vorona, *Istoria universală a arhitecturii ilustrată III*, București 1986, 32, 38-39, 91-93, 120, 127, 144.
- Livio Zerbini, Radu Ardevan, *Storia romana dal 753 a. C. al 565 d. C.*, Milano 2011, 177-185.
- Max Cary, Howard H. Scullard, *Istoria Romei pînă la domnia lui Constantin³*, București 2008, 557-573.
- Marcel Bordet, *Istoria Romei antice*, București s. a., 321-326.